

Markkinavalvontasääntelyn koordinaatioryhmä – kirjallinen menettely 31.3.2020 – 14.4.2020
Muistio 1b: Tekstiili- ja jalkinemerkinnot

MARKKINAVALVONNAN SIIRTÄMINEN KILPAILU- JA KULUTTAJAVIRASTOLTA TURVALLISUUS- JA KEMIKAALIVIRASTOLLE TEKSTIILIMERKINTÄ- JA KENKIEN NAHKAMERKINTÄASIOISSA

Nykytila

Jalkineiden materiaaleissa käytettävistä merkinnöistä säännellään kuluttajalle myytäväksi tarkoitettujen jalkineiden pääasiallisissa ainesosissa käytettäviä materiaaleja koskevia merkintöjä koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä annetussa Euroopan parlamentin ja Euroopan neuvoston direktiivissä (jalkinemerkinntä-direktiivi). Direktiivi on pantu kansallisesti täytäntöön asetuksella (1147/1995), joka on annettu kuluttajansuojalain (38/1978) 2 luvun 15 §:n 1 kohdan nojalla. Valvonta perustuu kuluttajansuojalain 2 luvun 20 §:än, jonka mukaan markkinointia ja menettelyjä asiakassuh-teissa kuluttajansuojan kannalta valvoo kuluttaja-asiamies.

Tekstiilituotteiden merkintöjen vaatimusten mukaisuuden sääntely on harmonisoitu 27.9.2011 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukselle (EU) N:o 1007/2011, tekstiilikuitujen nimityksistä ja niitä vastaavista tekstiilituotteiden kuitukoostumuksen selosteista ja merkinnöistä sekä neuvoston direktiivin 73/44 EY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 96/73/EY kumoamisesta (tekstiilimerkinntäasetus). Valtioneuvoston asetuksen (298/2012) mukaan asetuksen (EU) N:o 1007/2011 mukaisena markkinavalvontaviranomaisena toimii kuluttaja-asiamies. Valtioneuvoston asetus on annettu kuluttajansuojalain 15 §:n 1 kohdan perusteella.

Tekstiilituotteiden ja jalkineissa käytettävien materiaalien merkintöjen markkinavalvojan rooli ja sen edellyttämät menetelmät eivät kuulu kuluttaja-asiamiehen ydinosaamiseen. Markkinavalvonnasta vaatimusten edellyttämä luonne ei vastaa kuluttaja-asiamiehen normaalia tehtäväkenttää eikä hänellä ole todellisia keinoja ja mahdollisuuksia toteuttaa markkinavalvontatehtävänsä. Tilanne on johtanut siihen, että kyseessä olevien toimialojen markkinavalvonta ei tosiasiallisesti ole toteutunut eikä kuluttaja-asiamies ole esittänyt aktiivisia toimia markkinavalvontatehtävän toteuttamiseen.

Jotta markkinavalvonta toteutuisi niin elinkeinonharjoittajien ja toimialajärjestöjen kuin kuluttajien kannalta tehokkaasti, ehdotetaan tehtävien siirtoa Kilpailu- ja kuluttajavirastolta Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle (Tukes). Tukesin vastuulla on jo useiden eri tuoteryhmien markkinavalvonta. Tukesin toimintakeinot ovat lähempänä menetelmiä, joita kyseessä olevassa valvonnassa edellytetään.

Ehdotus

Työ- ja elinkeinoministeriö, Kilpailu- ja kuluttajavirasto sekä Turvallisuus- ja kemikaalivirasto ovat yksimielisesti katsoneet tarkoituksenmukaiseksi, että jalkineissa käytettävien ma-

teraaalien sekä tekstiilituotteissa käytettävien materiaalien ja niitä vastaavien kuitujen koostumuksen vaatimustenmukaisuuden markkinavalvontatehtävät siirretään Kilpailu- ja kuluttajavirastolta Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle.

Mainittujen toimialojen markkinavalvonta ei tosiasiallisesti ole toteutunut eikä kuluttaja-asiamies ole esittänyt aktiivisia toimia markkinavalvontatehtävän toteuttamiseen. Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla on markkinavalvontatehtävään tosiasialliset edellytykset, ja se jo tälläkin hetkellä huolehtii muun muassa tuotteiden turvallisuuteen liittyvistä valvontatehtävistä.

Valvontatehtävä on Tukesille uusi, minkä vuoksi työ- ja elinkeinoministeriö esittää lisämäärärahaa valvontatehtävään ja testaukseen vuoden 2021 valtion talousarvioon. Tämän vuoksi markkinavalvonnan siirtämistä koskeva hallituksen esitys on annettava eduskunnalle budjettilakina eli viimeistään 24.9.2020. Siirto toteutettaisiin teknisesti markkinavalvontalain muuttoksella. Markkinavalvontalain soveltamisalaan lisättäisiin em. direktiivin ja asetuksen mukainen valvonta sekä valvontaviranomaiseksi Tukes. Lakimuutos tulisi voimaan 1.1.2021, mutta sitä sovellettaisiin vasta 16.7.2021 alkaen, josta alkaen markkinavalvonta-asetusta on sovellettava.

Jalkinemerkitäydirektiivi ja tekstiilimerkintäasetus kuuluvat EU:n markkinavalvonta-asetuksen soveltamisalaan. Markkinavalvonta-asetuksesta johtuvat kansalliset säädösmuutokset toteutetaan yhtä aikaa muiden sektorilakien ja markkinavalvontalain muutosten yhteydessä. Nämä muutokset tulevat voimaan 16.7.2021. Tällöin markkinavalvontalakiin nyt ehdotetut säännökset Tukesista markkinavalvontaviranomaisena siirrettäisiin säädettävään uuteen lakiin tekstiilituotteiden ja jalkineiden markkinavalvonnasta.

Työ- ja elinkeinoministeriö on ollut yhteydessä oikeusministeriön laintarkastusyksikköön, jonka suosituksen mukainen valittu lainsäädäntötekninen ratkaisu on.

Säännösluonnos

Laki eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain muuttamisesta

1 luku Yleiset säännökset

1 § Soveltamisala

1 § 4 mom.

Tässä laissa säädetään myös toimivaltaisista viranomaisista seuraavissa asioissa:

- 1) kuluttajalle myytäväksi tarkoitettujen jalkineiden pääasiallisissa ainesosissa käytettäviä materiaaleja koskevia merkintöjä koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä annettu Euroopan parlamentin ja Euroopan unionin neuvoston direktiivi 94/11/EY;

- 2) tekstiilikuitujen nimityksistä ja niitä vastaavista tekstiilituotteiden kuitukoostumuksen selosteista ja merkinnöistä sekä neuvoston direktiivien 73/44/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 96/73/EY ja 2008/121/EY kumoamisesta annettu asetus (EU) N:o 1007/2011.
-

4 d § Toimivaltainen viranomainen eräissä tapauksissa

Edellä 1 §:n 4 momentin 1 kohdassa mainitun direktiivin ja 2 kohdassa mainitun asetuksen mukaisissa asioissa valvontaviranomaisena toimii Turvallisuus- ja kemikaalivirasto.
